תורה אור

אבל בארץ לא פליגי דעומר ושתי הלחם מארץ אין מחוצה לארץ לא. כמאן דלא כי האי תנא דתניא א) ר' יוסי בר רבי יהודה אומר עומר בא מחוצה לארץ ומה אני מקיים כי תבאו אל הארץ שלא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ וקסבר חדש בחוצה לארץ דאורייתא היא ב) דכתיב ממשבותיכם כל מקום שאתם יושבין משמע וכי תבאו זמן ביאה היא וכיון דאורייתא היא אקרובי נמי ג) מקריבין: תנן התם שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה רמי ליה רמי בר חמא לרב חסדא ד) תנן שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ורמינהו לאכלה ולא לשריפה א"ל רחמנא אמר לך לדורותיכם ואת אמרת תיבטל אמר ליה ומי קאמינא אנא תיבטל. לייתי מדאשתקד בעינא כרמל וליכא, גלייתי מכרמל דאשתקד אמר קרא כרמל תקריב בעינא כרמל בשעת הקרבה וליכא, איתמר רבי יוחנן אמר כרמל תקריב ר' אלעזר אומר ראשית קצירך ראשית קצירך ולא סוף קצירך, מתיב רבה ואם תקריב מנחת בכורים במנחת העומר הכתוב מדבר מהיכן היא באה מן השעורים. אתה אומר מן השעורים או אינו אלא מן החיטין רבי אליעזר אומר נאמר אביב במצרים ונאמר אביב לדורות מה אביב האמור במצרים שעורים אף אביב האמור לדורות אינו בא אלא מן השעורים, רבי עקיבא אומר מצינו יחיד שמביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין ה) ואף צבור מביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין אם אתה אומר ו) מן החיטין לא מצינו צבור שמביא חובתו מן השעורין. ד"א אם אתה אומר עומר בא מן החיטין אין שתי הלחם ביכורים אלמא משום ביכורים הוא, תיובתא. תנן התם ז) אין מביאין ביכורים חוץ משבעת המינין ולא מתמרים

רש"י

אבל בארץ לא פליגי. דצריך להביא מן הארץ ולא מן חוצה לארץ: ומה אני מקיים וכי תבואו. דמשמע דאין לה אלא מן הארץ: קסבר חדש בחוצה לארץ. קודם לעומר אסור דאורייתא דהא דכתיב (ויקרא כג) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו [א] עד אפי' בחוצה לארץ: ז) [ב] דמושבותיכם. דכתיב בההוא קרא כל מקום שאתם יושבים משמע וכי תבואו לא ממעט חוצה לארץ אלא זמן ביאה הוא לומר שלא נתחייבו בעומר אלא לאחר שבאו לארץ אבל לאחר שבאו לארץ אסור ה) חדש קודם הקרבת העומר וכיון דמדאורייתא אסור [ג] דהוא איסור חדש בחוצה לארץ ה"נ אקרובי מקרבינן עומר מחוצה לארץ: נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. לפי שהם הפקר וצריך לשומרן מפני החיה ומפני העופות שלא ילקטוה קודם לעומר כדי שיהא העומר בא מהם: לאכלה ולא לשריפה. והיכי מקרבינן קומץ לשורפו על גבי המזבח: רחמנא אמר. בעומר לדורותיכם: ואת אמרת תיבטל. שהם אינו מביא של שביעית נמצא עומר בטל: לייתי מדאשתקד. שעורים שגדלו אשתקד: בעינן כרמל. שתהא כרמל רך נמלל בשעת קצירה: ולייתי מכרמל דאשתקד. מתבואה שהקצרה אשתקד כשהיא כרמל: איתמר רבי יוחנן אמר. משום הכי אין מביאים מתבואה ישנה משום דבעינן כרמל תקריב: רבי אלעזר אמר. משום דראשית קצירכם אמר רחמנא דבשעת הבאה ליהוי ההוא ראשית קציר ה) דהאי תבואה ואי מייתי משל אשתקד אינו מביא מראשית קציר שהרי נקצר מאשתקד וסוף קציר הוה שעברה הוא בשעת הבאה: אלמא משום בכורים הוא. דהעי' הוא בכורים בקציר והיינו כר' אלעזר דאמר ראשית קצירכם ותיובתא דר' יוחנן דאמר כרמל תקריב דמשמע היכא דמקריב כרמל אע"פ שאינו בכורים:

מתמרים

רש"י כת"י

וקא סבר [חדש בחוץ] לארץ מדאורייתא. [אסור קודם] לעומר דאוריית': וממושבותיכם. דכתיב בההוא קרא ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו וגו': כל מקום יושבים משמע וכי תבואו אל הארץ. משום דדריש לאסויי אף בארץ ישראל משנכנסו אל הארץ דוקא אתם חייבים בהבאת עומר הא משמע דמדאורייתא חדש בחו"ל אסור: אקרובי נמי מקרבינן. הימנו כמו [תניא]: שומרי ספיחין. של שעורין [לפני] העומר שלא [ילקטו] העניים: לאכלה. והיא שבת [הארץ] לכם לאכלה: [ולא] לשריפה. היאך מביאין עומר לשרוף את הקומץ: כרמל תקריב. רך בשעת הקרבתו: ר' אלעזר [אומר]. היינו טעמא דאין מביאין מדאשתקד דכתיב ראשית [קצירך] בשעת הבאתו תהא קצירה ותהא תבואה ראשונה: [ולא] סוף. ואי מייתי מדאשתקד הוי בשעת הבאה קצירה דתבואה דאשתקד דסוף קציר: אביב. כי השעורה אביב: יחיד מביא חובתו מן החיטין. מנחת סוטה: ומביא חובתו מן השעורין. מנחת קנאות: צבור מביא חובתו מן החיטין. שתי הלחם: אלמא. דמשמע דשתי הלחם משום בכורים הוי דבכורים בעינא והיינו לעומר דהא כתיב ביה נמי בכורים והיינו כר' אלעזר וקשיא לר' יוחנן: משבעת המינין. האמורים בפסוק ארץ חטה ושעורה וגו' ודבש דקרא היינו דבש תמרים:

תוספות

שומרי ספיחים בשביעית. וא"ת היאך עומר בא מן המשומר הא בעינן (יחזקאל מה) ממשקה ישראל ובסוף יבמות (דף קכב. ושם) מוכח דאסור גבי עובד כוכבים שהיה מוכר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הן של עוקה הן של נטע רבעי הן לא אמר כלום ופי' בקונט' בשם רבותיו של ערלה הן פירות נטיעות הן וישן משובחים מפירות אילן זקן של עוקה הן מפרדס מעוזק וגדר לו [ד] סביב והיא שנת שביעית לא אמר כלום לאוסרם על כך אלא הלך אחר הרוב שזה משקר ולהשביח מקחו מתכוין וכן בנטע רבעי להודיע שפירות נטיעה הן והקשה בקונטר' מה איסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנא מן המשומר ולא שנא מן המופקר אסורין וקודם הזמן אלו ואלו מותרין ופי' דהאי עוקה שם עיר שבא"י כדכתיב (יהושע י) ויכם עד עזקה ופירותיה משובחים ואם היה עובד כוכבים זה בחוצה לארץ ומשבח לאמר מעזקה הבאתים אין חוששין לומר אמת דבריו ושמא לא נתעשרו וישראל מכרם לו אלא להשביח מקחו אומר כן ובערוך פירש של עוקה פירות שביעית שנחרשו בשביעית כלומר לא תפסו סבור שבשדה בור גדלו אלא נחרש יפה ונעזק כמו (ישעיה ה) ויעזקהו וכן עוזק תחתיהן של זיתים דלקמן (דף פה:) פי' חופר ומסלק אבנים ועל ויעזקהו דקרא פירש ר"ש מפרשין הסבירו גדר כטבעת *תרגום עיזקא ורבינו תם מקיים פירוש רבותיו דעוקה לשון גדר כמו ויעזקהו ויסקלהו וכן בית יעזק היתה נקראת דתנן בר"ה (דף כג:) ובתוספתא (פ"ה דדמאי) נמי גרסינן עוזק כלומר פירות משומרים ואסורין בשביעית כדדרשינן בתורת כהנים את ענבי נזירך לא תבצור מן המשומר אי אתה בוצר אבל אתה בוצר מן המופקר [ה] ואמרינן בפרק לולב הגזול (סוכה לט:) במה דברים אמורים בלוקח מן המופקר אבל בלוקח מן המשומר אפילו בכאי איסר אסור ובקונט' פירש שם כיון דחשוד לשמור חשוד להניח דמים לאחר הביעור וקשה לפי' דא"כ הוה חשוד אפי' מן המופקר נמי ועוד קתני התם הפגים והבוסר כולם נלקחין מכל אדם בשביעית לפי שאין כיוצא בהן נשמר ואי טעמא משום דחשוד להניח דמים אחר הביעור אפי' הני נמי אלא ודאי משומר אסור באכילה וא"כ היכי שריא הכא להביא עומר מספיחים המשומרים הא בעינן ממשקה ישראל מן המותר לישראל ואין לומר משום דכתיב לדורותיכם כדבסמוך דהא יכול להביא מן המופקר *ויש לומר דמדאורייתא בבצירה דווקא אסור אבל באכילה שרי דקרא בתורת כהנים בבצירה מיירי ולא באכילה ובפרק קמא דמועד קטן (דף ג.) נמי אמרינן [ו] מכדי זמירה תולדה דזריעה היא זמירה דכתב רחמנא למה לי ז) ועוד יש לפרש דשומרי ספיחים דהכא לא היו מונעים בני אדם מליקח אבל היו מודיעין לכן והם פורשין מאליהן אי נמי קצירה שרי משום דכתיב לדורותיכם דהא אפי' שבת דחי לר' אלעזר בר' שמעון דסוף פרק ר' ישמעאל (לעיל סב.) וא"ת ולר"ע דאמר (פסחים דף נב:) ספיחין אסורין הא בעינן ממשקה ישראל ולאו פירכא היא דבשאר שנים נמי לאו ממשקה ישראל הוא ושרייה רחמנא דאמרי' בפ"ק (לעיל ה:) משום דמצוה בכך שאני בשביעית נמי לר"ע הרי מצוה בכך *): **רחמנא** אמר לדורותיכם ואת אמרת תיבטל. הקשה רבינו תם דאמרינן בסוף פ' קמא דבכורות (דף יב: ושם) בהמת שביעית פטורה מן הבכורה לאכלה אמר רחמנא ולא לשריפה ופריך מהאוכל מעיסת שביעית שלא הורמה חלתה חייב מיתה אמאי כיון דאינו מיתמיא בת שריפה היא ורחמנא אמר לאכלה ולא לשריפה ומשני שאני התם דכתיב לדורותיכם ופריך וניגמר מיניה ומשני הכא מעיקרא לאכלה הכא מעיקרא לשריפה והשתא אכתי ניליף ממנחת העומר דמעיקרא לשריפה וי"ל מה לעומר שכן ציבור ודוחה שבת וטומאה ועוד שאני עומר דמצוה בכך ולא מקיימא מצותו אלא בשל שביעית יא) וניחא נמי שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשביעית למאן דאמר דלשריפה קאתיין בפרק התכלת (לעיל דף מו:): **בעינא** כרמל וליכא. תימה ולר' יוסי בר ר' יהודה לייתי מחוצה לארץ ושמא כך ברייתא דלא טותיה: **אלמא** דשתי הלחם משום בכורים הוא. דבכורים בעינן וה"ה לעומר דהא בכורים נמי כתיב ביה וסיינו כר"א וקשה לרבי יוחנן כך פירש בקונטרס ונראה דלתרוייהו פריך דהא רבי אלעזר יב) פירש טעמא משום דכתיב ראשית קצירך ולא סוף קצירך ולא התאמר ומאי טעמא הוי תיובתא לימא דחד למצוה וחד לעכב ויש לומר דהרי בכורים כתיב:

*) [עיין תוס' יבמות קכב. ד"ה של ותוס' ב"מ נח. ד"ה לשמור ותוס' סוכה לט: ד"ה בד"א]

רבינו גרשום

אבל בארץ לא פליגי. דצריך ולא מחוצה לארץ: דמושבותיכם דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו בכל מקום שאתם יושבים משמע. וכי תבואו לא משמע ליה לחוצה לארץ אלא זמן ביאה היא כלומר דאחר שתיכנסו אפי' בחוצה לארץ אסור חדש קודם הקרבת העומר וכיון דמדאורייתא אסור חדש בחוצה לארץ אקרובי נמי מקרבינן עומר מחוצה לארץ: נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. לפי שהן הפקר ושומרין לפי שלא ילקטוהו קודם תבואת העומר כדי שיהא העומר בא מהן לתקריב קומצו למזבח: והיכי קרב קומץ והכתיב לאכלה ולא לשריפה: לייתי מדאשתקד. מתבואה [illegible] לקיטתה היא כרמל רך ומלא: בעינא כרמל בשעת הקרבה וליכא [illegible] מדאשתקד לא יביא בראשית הקציר [illegible]

שיטה מקובצת

א) ר' יוסי בר רבי יהודה אומר עומר בא מחו"ל. גליון כתב ה"ר בתשובה דהתבואות הנשרשות לאחר העומר כמו לאחר ששה עשר אסורה מן התורה לקוצרה דהו"ל אחרי שאין ממקום שאתה מביא דקי"ל כר' יוסי בר' יהודה והרבנן וכי רב אשי דאמרי' לעיל בפ' ר' ישמעאל דלא אכלי עד צפרא דשבסר דסברי חדש דחו"ל דאורייתא אמנם (מותר לקוצרו ולהביאו לבית דרי"נ) כתב דמותר להשים למכור לעיבר כתבים עד לאחר קצירה וזו מותר אע"כ אף להכניסם לבית [האע"ג] דאין נדרשין של בית העמקים היינו טעמא דהתם אין האסור להמתין בדיש עד לאחר העומר אבל הכא אם יחזו שם כל ימות החורף יפסד הכל והר"ם מפרש דלרבי יוסי נמי שרי לקצור בחו"ל דהא דאמרינן ממקום שאתה מביא אי אתה קוצר [הא] אמרינן בקדושין דהוי מצוה התלויה בארץ ונפקא לן מקרא בקדושין דמצוה התלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ דהא איסור אכילת חדש [illegible]

ו א מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלכה ט:
ז ב מיי' פ"ז מהלכות תמידין ומוספין הל' יב:
ח ג מיי' פ"ב מהל' בכורים הל' ג:
ט ד מיי' שם הל' ג:

ויקרא כג יד ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלקיכם חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם

ויקרא ב יד ואם תקריב מנחת ביכורים לה' אביב קלוי באש גרש כרמל תקריב את מנחת ביכוריך

שמות ט לא והפשתה והשעורה נכתה כי השעורה אביב והפשתה גבעול

[לעיל סח:] · [קדושין לז.] · [בכורות יב:]

ותוס' בפסחים כ"ט שם. דהו מירון זו דלא בגירס אפי' מהמופקר אסור דבגירס תולדה דקצירה היא והביאים אסור גם פ"ס

כו' [אא"ה לא"ה צריך למחוק מדברי התוס' וניחא נמי שתי עכ"ה]: יב] (ר"א) [ור"י נמי]. לאו מבכורים קא דריש אלא מכרמל וא"ת ומ"ש וכו' וי"ל דהתי קראי כתיב [ואם] תקריב מנחת בכורים וכתיב (וכי תקריב) מנחת בכורים) [תקריב את מנחת ביכוריך] חד למצוה וחד לעכב. תו"א: